

28/7/76 133/76

In the Supreme Court of South Africa In die Hooggeregshof van Suid-Afrika

(----- APPELLATE ----- DIVISION)
AFDELING)

APPEAL IN CRIMINAL CASE APPEL IN STRAFSAAK

ARTHUR OWEN COCK

Appellant.

versus/teen

THE STATE

Respondent.

Appellant's Attorney W. L. L. L. L. (V. Respondent's Attorney A. G. (C. P.))
Prokureur van Appellant Prokureur van Respondent

Appellant's Advocate E. H. King Respondent's Advocate E. A. F. F. F.
Advokaat van Appellant Advokaat van Respondent

Set down for hearing on 13 June 1976
Op die rol geplaas vir verhoor op

136

Consent: Rumpp & W. L. L. L. L. & W. L. L. L. L.
(C. P. D.) 11.45 am — 12.50 pm

G. A. V.

Ward die voormelde appel
gehandhaaf. Die skuldigbevinding
en vonnis word teragte gestel.

(Mitpraak per
Rumpp HR.
30/11/76

John
Chun/pier

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(APPELAFDELING)

In die saak tussen:

ARTHUR OWEN COOK

Appellant

en

DIE STAAT

Respondent

CORAM: RUMPF, HR., WESSELS et RABIE, ARR.

VERHOOR: 18.11.1976. GELEWER: 30.11.1976.

U I T S P R A A K

RUMPF, HR. :

In hierdie saak is die appellant in die landdroshof van Stellenbosch aangekla op twee klagte. Die eerste was 'n oortreding van sekere bepalings van die Padordonnansie 21 van 1966 (K) en daar is beweer dat appellant 'n motorvoertuig roekeloos of nalatig sou bestuur het. Daar was 'n alternatiewe klag tot die eerste klag en wel dat appellant sou bestuur het sonder redelike inagneming van ander persone wat

die/.....

die pad gebruik het. Die tweede klag was dat hy 'n oortreding begaan het van artikel 17 van die Wet op Verkryging van Landvoorrade, No. 89 van 1970, saamgelees met sekere regulasies. Die bewering was dat hy brandstof in sy voertuig gebruik het met die doel om die voertuig aan te dryf teen 'n snelheid wat 'n voorgeskrewe snelheid oorskry het. Op die getikte klagstaat was daar onder die tweede klag 'n aantekening in skrif „111 K.M.P.H.". Die appellant het onskuldig gepleit op die eerste klag en alternatiewe klag en skuldig op die tweede klag. Hy is skuldig bevind op die tweede klag en gestraf met 'n boete van R100 of vyftig dae gevangenisstraf. Na 'n vrugtelose appel in die Kaapse Provinsiale Afdeling verskyn hy hier met verlof van die hof a quo.

Namens appellant is aangevoer dat die landdros in die onderhawige saak nie geregtig was om op die voorbehoud van artikel 258 (1) (b) van Wet 56 van 1955 te steun nie, in die alternatief, dat hy sy diskresie nie behoorlik

uitgeoefen/....

uitgeoefen het met sy bevinding dat hy op die voorbehoud kon

~~steun. Dit is nuttig om na die voorgangers van artikel 258~~

te verwys. Die Engelse teks van artikel 286 van Wet 31 van

1917 het aldus gelui:

"286. Any court or jury which is trying any person on a charge of any offence may convict him of any offence alleged against him in the indictment, summons or charge, under trial, in respect of and by reason of any confession of that offence proved to the satisfaction of the court or jury (as the case may be) to have been made by him, although the confession is not confirmed by any other evidence:

Provided that the offence has, be competent evidence, other than the single and unconfirmed evidence of such confession, been proved to the satisfaction of the court or jury (as the case may be) to have been actually committed:

Provided further that, in an inferior court, if no offence is charged other than a contravention of a statutory regulation or bye-law, or drunkenness, a plea of guilty by the accused to the charge shall be sufficient to enable the court to convict him of such offence; but the court may, in its discretion, hear evidence in order to determine the punishment to be imposed."

~~Die tweede voorbehoud in hierdie artikel slaan~~

duidelik op wat in 'n sekere sin, en negatief uitgedruk, nie

as/.....

as ernstige misdade of oortredings beskou is nie. In 1935 is hierdie artikel by artikel 5 van Wet 46 van 1935 vervang deur 'n nuwe artikel waarvan die Engelse teks soos volg gelees
het:

„286. (1) If a person arraigned before any court upon any charge has pleaded guilty to that charge or has pleaded guilty to having committed any offence (of which he might be found guilty on the indictment, summons or charge) other than the offence with which he is charged and the prosecutor has accepted that plea, the court may, in its discretion-

- (a) if it is a superior court, and the accused has pleaded guilty to any offence other than murder, sentence him for that offence without hearing any evidence; or
- (b) if it is an inferior court, sentence him for the offence to which he has pleaded guilty upon proof (other than the unconfirmed evidence of the accused) that the offence was actually committed: Provided that if the offence to which he has pleaded guilty is such that the court is of opinion that the offence does not merit punishment of imprisonment without the option of a fine or of whipping or of a fine exceeding fifteen pounds, it may, if the prosecutor does not tender evidence of the commission of the offence, convict the accused of such offence upon his plea of guilty, without other proof of the commission of the offence, and thereupon impose any competent sentence other

than/....

than imprisonment or any other form of
~~detention without the option of a fine~~
or whipping or a fine exceeding fifteen
pounds, or it may deal with him otherwise
in accordance with law."

Subartikel 286 (2) is nie ter sake nie. Wat
voorheen in artikel 286 verskyn het, verskyn nou wesenlik in
artikel 258 van Wet 56 van 1955. In 1968 is die bedrag van
vyftien pond verhoog tot vyf-en-twintig pond en in 1974 tot
honderd rand. Subartikels 1 (a) en (b) van artikel 258 lui
in Engels tans soos volg:

"258 (1) If an accused charged with any
offence before any court pleads guilty to that
offence or to an offence of which he might be found
guilty on the charge, and the prosecutor accepts
that plea, the court may-

- (a) if it is a superior court, and the accused
pleads guilty to any offence other than
murder, sentence him for that offence
without hearing any evidence; or
- (b) if it is an inferior court, sentence him
for the offence to which he pleads guilty
upon proof, other than the unconfirmed
evidence of the accused, that the offence
was actually committed: Provided that if
the offence to which he pleads guilty is
such that the court is of opinion that it
does not merit punishment of imprisonment
without the option of a fine or of whipping
or of a fine exceeding one hundred rand,

it may, if the prosecutor does not tender evidence of the commission of the offence, convict the accused of such offence upon his plea of guilty, without other proof of the commission of the offence, and thereupon impose any competent sentence other than imprisonment or any other form of detention without the option of a fine or whipping or a fine exceeding one hundred rand, or it may deal with him otherwise in accordance with law."

In die vorm van die voorbehoud soos dit wesenlik sedert 1935 bestaan, word die landdros in die eerste plek 'n plig opgelê om hom te besin oor die erns van die beweerde oortreding. Die proses wat gevolg moet word, is dat die klag aan die beskuldigde gestel moet word. Die landdros moet bekend wees met die inhoud van hierdie klag asook sodanige besonderhede in verband met die klag as wat die aanklaer aan die beskuldigde verskaf het. Ek meen dat die aanklaer ook bevoeg is om in die ope hof, en voordat die beskuldigde pleit, besonderhede in verband met die klag aan die beskuldigde en aan die landdros te meld waarop die beskuldigde geregtig sou gewees het, indien hy daarvoor gevra het. Ek dink dat dit die gedagte was toe in Rex v. Malgas, 1937 T.P.D. 119, verwys is na

„information provided informally by the prosecution". Dit sou in elk geval slegs besonderhede kan wees ten opsigte van die beweerde oortreding. Wanneer die beskuldigde dan gevra word om te pleit en skuldig pleit, weet die beskuldigde en die landdros wat die aard van die oortreding is ten opsigte waarvan die beskuldigde skuldig gepleit het. Word die pleit van skuldig deur die aanklaer aanvaar en bied hy geen getuienis aan met betrekking tot die pleeg van die oortreding nie, is dit die plig van die landdros om te beslis of die oortreding van so 'n geringe aard is dat dit aan die vereiste van die voorbehoud in artikel 258 (1) (b) voldoen, en indien hy van mening is dat dit wel aan die vereiste voldoen, behoort hy die beskuldigde skuldig te bevind. Omdat hy daarna 'n bevoegde vonnis kan opleë, d.w.s. minder as die maksimum wat die voorbehoud vereis, sal die landdros nog getuienis kan aanhoor ter strafversagting.

Wat van belang is, is dat die landdros vóór die beskuldigde skuldig pleit, die noodsaaklike besonderhede van

die/...

die aanklag moet weet. Dit skyn nie die bedoeling te wees nie dat die landdros geregtig is om, nadat die beskuldigde skuldig gepleit het en die pleit deur die aanklaer aanvaar is getuienis aan te hoor omtrent die aard van die oortreding en om daarna 'n beslissing te neem. Indien dit sou toegelaat word, sou dit nie alleen die doel van die voorbehoud verydel nie, maar ook die moontlikheid skep dat wanneer getuienis wel aangebied word wat inderdaad nie die pleeg van die misdryf voldoende bewys nie, die hof die vereiste van die voorbehoud kan omseil deur die misdaad in 'n minder ernstige lig te beskou en dan 'n boete van een honderd rand of minder op te lê.

In die onderhawige saak het die aanklaer vóór die verhoor sekere besonderhede omtrent die eerste klag informeel aan appellant se prokureur gelewes wat daarna per brief aan die aanklaer bevestig is. Volgens hierdie besonderhede sou die verkeersvloei waar die snelstrik was ongeveer 200 voertuie per uur gewees het en sou die roekelose of nalatige handeling bestaan het uit die spoed waarteen die

appellant/....

appellant gery het, met inagneming van die nabyheid van die snelstrik by die kruising van twee genoemde strate en die gebied waarin die oortreding gepleeg is. By die verhoor het die aanklaer erken dat die brief die mondelinge besonderhede van die oortreding korrek weergee. Daarna het die aanklaer die pleit van skuldig op die tweede klagte aanvaar. Die landdros het nie in daardie stadium appellant skuldig bevind nie. Namens die staat is 'n verkeersinspekteur as getuie geroep wat vertel het hoe en waar die appellant sy motor bestuur het, hoe hy deur 'n kruising met verkeersligte (met groen) gery het en kort daarna deur 'n snelstrik teen 111 kilometer per uur gery het. Hy het ook gemeld dat die spoedperk op die betrokke deel van die pad 60 kilometer per uur was, en op 'n vraag van die landdros gesê dat die eerste pypie van die lokval 'n paar tree vanaf die voetgangeroorgang by die kruising was. Die kruisverhoor was hoofsaaklik gerig op die bewerings van die inspekteur oor hoe die appellant bestuur het en op die vraag of die motor se parkeerligte reeds gebrand het of nie. Na hierdie getuie

sy/.....

sy getuienis afgelê het, is die staat se saak gesluit en
appellant se prokureur het die ontslag gevra van appellant
op die eerste klagte. Daarna lees die oorkonde soos volg:

„S A stem saam

Aansoek slaag op klagte 1.

Mnr Falconer sluit saak klagte 2.

S A vra slegs skuldigbevinding klagte 2.

Beskuldigde op onskuldigbevinding geregtig op
grond van art. 258(1) verwys na S vs Skele,
1974(4) SA bl. 386.

S v Pelser, 1974(4) SA bl. 400. S v de Vos.
Vra ontslag.

Uitspraak: Skuldig kl. 2. Vrygespreek kl. 1
hoof en alt. klagte."

Dit skyn duidelik te wees dat nadat die aanklaer
'n skuldigbevinding op klag 2 gevra het, appellant se prokureur
nie onder die indruk verkeer het dat die landdros die oortreding
sou benader asof die aard van die klag een was waarvolgens
geen getuienis aangebied is nie. Dit blyk duidelik uit sy
beroep op die Skelesaak en die Pelersaak wat handel oor wat
by hierdie soort klag bewys moet word wanneer 'n beskuldigde
skuldig pleit. Die aanklaer het, volgens die oorkonde, nie
te kenne gegee dat hy geen getuienis sou aanbied ten opsigte

van/....

van klag 2 nie. Ook het die landdros, terwyl die appellant se prokureur sy betoog gelewer het, nie te kenne gegee dat hy klag 2 benader asof geen getuienis aangebied is nie. Eintlik het die teendeel geblyk want in sy skriftelike redes wat die landdros later gegee het, verwys hy na S. v. Makondo, 1975 (1) S.A. 539 (T), R. v. Malgas, 1937 T.P.D. 119 en R. v. Windt, 1954 (1) S.A. 100 (T) en dan lui sy redes soos volg:

„In die saak van Van Lill teen Die Staat (’n onlangse ongerapporteerde saak) het Regter Fagan beslis dat die landdros geregtig was om judisiële kennis te neem van ’n straat wat hy goed ken en waaroor hy elke dag ry. In die onderhawige geval was die spoedlokval opgestel op ’n pad wat vier keer op ’n werksdag deur my gebruik word. Die aanklaer het ook die hof meegedeel dat die lokval kort na die 60 km/u spoedbeperkingskennisgewing opgestel was. In die saak S. v. Makondo (supra) is ’n vonnis van R60 of 120 dae gevangenisstraf bekragtig op ’n klagte ingevolge die Wild ordonnansie. As na die betrokke Ordonnansie gekyk word, word opgemerk dat baie swaar strawwe op die klagte voorgeskryf word. Om terug te keer na die onderhawige saak: in hierdie geval was die spoedlokval op ’n baie breë vier-laan pad opgestel, relatief kort na die 60 km spoedbeperkingskennisgewing en direk na die verkeerslig. In die lig van al hierdie omstandighede het die hof besluit dat hierdie nie ’n geval is

waar/....

waar die hof 'n boete van meer as R100 sal opleë
nie en dus bevoeg is om ingevolge die voor-
behoud van Artikel 258(1)(b) op te tree."

Die woorde „In die lig van al die omstandighede”
lei tot die noodwendige afleiding dat die landdros eers besluit
het om hom op die voorbehoud van artikel 258 (1) (b) te beroep
nadat hy die getuienis van die inspekteur op klag 1 aangehoor
het en nadat hy o.a. besluit het om die getuienis omtrent die
snelstrik se nabyheid by die kruising as versagtende oorweging
in aanmerking te neem. In hierdie opsig het die landdros m.i.
gefouteer in die lig van wat hierbo gesê is en ^{van} die uitdruklike
vereiste in die voorbehoud dat die aanklaer geen getuienis
aanbied nie. Daar is ook aangevoer dat in die lig van die
destyds heersende omstandighede, en boetes wat in sekere sake
opgelê is, die oortreding wat begaan sou gewees het, nl. 'n
spoed van 111 kilometer per uur in 'n gebied waarin die spoedperk
60 kilometer per uur was, klaarblyklik 'n swaarder vonnis as 'n
boete van een honderd rand sou verdien het. Dit is onnodig om
hierdie betoog verder te oorweeg omdat, myns insiens, dit in

elk/....

elk geval blyk dat die landdros gefouteer het in die proses

van wat wesenlik 'n diskresionêre selftoekenning van jurisdiksie
skep, en dat die ~~skuldigbevinding~~^{appel} op daardie grond moet slaag.
Namens die staat is aangevoer dat indien die appel sou slaag,
die saak na die landdros teruggewys behoort te word luidens
artikel 22 (b) van Wet 59 van 1959. Dit is onnodig om in te
gaan op die verskillende hofbeslissings wat oor hierdie vraag-
stuk gelewer is. Weens die besondere feite van hierdie saak
sou dit onvanpas wees om die saak terug te verwys.

Die appel slaag en die skuldigbevinding en
vonnis word tersyde gestel.

HOOFREGTER.

WESSELS, AR. }
RABIE, AR. } Stem saam.